

Treskoposten

GABRIEL SCOTT SELSKABET Innkalling til årsmøte

Velkommen til årsmøte i
Lillesand Folkebibliotek,
Strandgata 6.
inngang fra sjøsiden

onsdag 18.mars 2020
kl.19.00

Årsmøtesaker :

Årsmelding og
regnskap for 2019

-

Innkommne saker

-

Valg

-

Enkel bevertning

-

Kåseri v/Ingjerd Modal
Humoren i Scotts litteratur.
Harde Johannessen
forteller om Scotts håndskrift

Vel møtt !

Gabriel Scott dagene 2020

Lørdag 5. september kl.19:00.

Vi prøver noe nytt og inviterer til
Festaften i amfiet på Roligheden
skole, Tromøya kl.19:00

Skilsøveien 238, 4818 Færvik

Søndag 6. september

Høvåg kirke

www.gabrielscott.no

Riga tur

Torsdag 12. desember dro 9 medlemmer av styret og arrangementskomiteen på en fire dagers tur til Latvias hovedstad Riga, etter invitasjon fra Harde Johannessen. Målet for turen var boklansering av *Kilden* 13.12.19

Men hvordan startet det hele, kan en lure på. Her måtte en spørre de to sentrale ildsjelene i forarbeidet, GSS entusiastiske styremedlem Harde Johannessen og latviaentusiast Hege Boman Grundekjøn. Les referat fra turen s. 11

Fra venstre: Hege Boman Grundekjøn, Harde Johannessen, Kristian Ødegaard, Maija Burima, Dace Deniņa, Snorre Karkkonen Svensson.

Selskabets leder har ordet	Side 2
Gabriel Scott-dagene 2019 billedkavalkade	Side 3
Barndomsskildringer i Gabriel Scotts voksenlitteratur	Side 4
Kveldsgudstjeneste på Gabriel Scott-dagene 2019	Side 7
Gabriel Scott - stadig i vinden	Side 9
Tale ved bekransning av Sjøvarden 2019	Side 10
Vet du at	Side 10
Kilden på Latvisk - boklansering i Rigas Nasjonalbibliotek	Side 11
Vennskapet mellom Jens Bjørneboe og Gabriel Scott	Side 12
Scott-uttalelser i Gyldendals julekataloger	Side 14
Bokliste	Side 16

Redaktør:

Jorun Vatland

Journalister:

Kirsten og Thor E. Hanisch
mob. 909 95102

Forsendelse:

Harde Johannessen, mob. 907 59519
hardej@hotmail.com

Layout/trykk: Trond Print Design as

Styret i Gabriel Scott Selskabet

Leder:

Anders Bjørnholmen
mob. 986 67724
signeanders@gmail.com

Sekretær

Harde Johannessen, mob. 907 59519
hardej@hotmail.com

Styremedlemmer:

Martin Birkeland, mob. 906 14729
martbirk@broadpark.no

Peer Rødal Haugen, mob. 992 61422
post@peers.no

Ingjerd Modal, mob. 415 24671
ingjerd.modal45@gmail.com

Vararepresentant:

Unni Kirsten Hansen, mob. 470 95858
unnihans@icloud.com

Webansv.:

Arthur Myhre Scott, mob. 415 39789
icelandairwaves@gmail.com

www.gabrielscott.no

Forlaget:

Peer Rødal Haugen, forlagssjef
mob. 99261422
epost: post@peers.no

Eva Kristiansen, salgsmedarbeider
mob. 99502525
epost: eva@aktivinvest.no

Arne Henriksen, forlagsmedarbeider
mob. 90956054
epost: arhehenr@online.no

Arrangementskomité:

Signe Bjørnholmen, mob. 958 81824,
May Robertstad, mob. 917 33868,
Jens Stien, mob. 415 88843,
Jorun Vatland mob. 481 59741

Valgkomité:

Signe Bjørnholmen, leder,
Ingjerd Modal, Elisabeth Dobey
Vara: May Robertstad

**GABRIEL SCOTT
SELSKABET**

Lederen har ordet

Kjære medlemmer og venner av Gabriel Scott Selskabet.

Kalenderen viser vi er kommet til slutten av februar måned. Jeg sitter en sein kveld og ser utover mot fyret «Saltholmen». Det er nymåne. Den henger just som en liten sigd over holmen. En månesigd som gir et matt lys over fyret i innseilingen til Lillesand. Jeg husker fra min barndom at der bodde en eldre mann i nabolaget. (En eldre mann? Han var vel den gang på min alder i dag). Men han kunne spå været påstod han. Han mente at naturen fulgte månefasen. Ett av hans værtegn var at når det blir nymåne i slutten av februar måned, vil vi få godvær til fastelaven. Da skal vi også få en mild og tidlig vår. Ja, så får vi se om slike gamle tegn og spådom slår til.

Uansett spådommer og vær, det er nedfelt i Gabriel Scott Selskabets statutter at foreningens årsmøte skal avholdes i slutten av mars. Den 18. mars kl. 19 ønsker vi i år våre medlemmer velkommen til Lillesand Folkebibliotek. Innkallingen finner dere på første side i denne Treskoposten.

Også i 2019 har vi fått forespørsler fra foreninger og lag som ønsker opplesning, kåseri eller foredrag om og fra Gabriel Scotts forfatterskap. Ingjerd Modal er nok mest etterspurt med sine humorfylte opplesninger. Men både Thor Einar Hanisch, Peer Rødal Haugen, Harde Johannessen og undertegnede har bidradd til å gjøre Scotts forfatterskap kjent.

Tidligere sekretær og styremedlem i Selskabet Stein Gjulem har sammen med sin kone arrangert Scottkvelder der de kåserer og leser fra Scotts litteratur. I mars 2019 arrangerte de en slik aften i Grimstad Kirke. Da hadde de i tillegg fått med et kor som fremførte tonesatte dikt av Scott.

Sist sommer forsøkte vi med et arrangement på Ågerøya. I godt vær en varm sommerdag ble plenen foran bedehuset benket med lydhøre sommergjester. De fikk høre både om dikteren Gabriel Scott og smakebiter fra hans forfatterskap. Slike arrangementer bør vi få flere av, var tilbakemeldinger vi fikk fra de fremmøtte.

Anders Bjørnholmen her omgitt av Tøttas blomsterprakt.

Gabriel Scott-dagene 2019 foregikk 30. og 31. august. Lørdagen ble, nesten som en tradisjon arrangert i aulaen ved Lillesand Ungdomsskole. Iman Tobi ei ung Grimstadjente underholdt med vakker sang, akkompagnert av Hans Petter Stifoss-Hanssen på gitar.

Onkel og niese med spill og sang skapte god stemning i auditoriet på Møglestu

Kveldens foredragsholder var Sverre Wiland, et utdrag av hans foredrag (del 1) er gjengitt i Treskoposten side 4.

I Gabriel Scott Selskabet har vi personer som i årevis har utført dugnadsarbeid og bidradd til at Treskoposten kommer ut to ganger i året med stadig nye og lesverdige artikler. Når forlaget vårt skal utgi bøker på

nytt, krever dagens trykkeriteknikk at boka er digitalisert, at boken er overført til datadiskett. I forlaget har vi personer som kan gjøre dette arbeidet for oss. For å synliggjøre at dette dugnadsarbeidet blir høyt verdsatt, hadde Gabriel Scott Selskabets styre besluttet å tildele æresmedlemskap til Kirsten og Thor Einar Hanisch og til Arne Henriksen. De fikk overrakt diplom samt en akvarell av Arvid Bergstøl hentet fra jubileumsutgaven til Kilden som synlig bevis og takk for innsatsen. Arrangementet denne kvelden ble godt besøkt, men aulaen er stor og det var plass til flere.

Familien Hanisch satte også stor pris på oppmerksomheten

Stolt nytt æresmedlem 2019 Arne Henriksen

Søndagen i Høvåg Kirke ble forsamlingen møtt med vakker orgelmusikk ved Earling Nokolaisen. Han spilte også til fellessangene og holdt en piano-konsert. Ingjerd leste fra Det gygne Evangelium av Scott. Prest var Rolf Erik Hanisch, han tok utgangspunkt i opplesningen. Talen vil bli gjengitt i Treskoposten.

Gabriel Scott dagene 2019 ble avsluttet ved at Thor Einar Hanisch talte og la ned kransen ved Scottvarden ute på kirkebakken.

Tøtta, Karen Othilie Mollestad hadde nok en gang pyntet vakkert både i aulaen på lørdagen og i kirka på søndagen. Hun hadde også denne gang laget den vakre kransen.

Vi må kunne si at driftsåret 2019 ble for Gabriel Scott Selskabet historisk. En milepæl ble nådd. For noen år tilbake satte vi oss som mål at vi skal sørge for at hele Gabriel Scotts forfatterskap skal være tilgjengelig. I det året 2019 gikk mot slutten, var målet nådd. De siste bøkene som gjenstod å gi ut, kom i salg før jul. En stor takk og honnør til forlagskomiteen som har lagt ned et enormt arbeid for å få dette til. Forlagsvirksomheten finner dere omtalt annet sted i avisen.

Den 3. november ble årets siste arrangement avholdt på Hotel Norge i Lillesand. Æres den som æres bør, Harde hadde regien for dette arrangementet alene. De fremmøtte fikk høre og se gamle filmsekvenser, gamle intervjuer og musikk som knyttes til Scotts forfatterskap.

Til slutt vil jeg ønske dere velkommen til årsmøtet onsdag 18. mars kl. 19:00 i Lillesand Folkebibliotek. Vi håper mange av dere kan møte.

*Beste hilsen
Anders Bjørnholmen
Selskabets leder*

Sverre Wiland i engasjert samtale med Harde Johannessen på Møglestu

Helge Scott og Anders Bjørnholmen i samtale med Lillesandspostens utsendte til Scottdagene 2019

Anders, Kirsten og Thor Einar foran Sjøvarden

OPPFORDRING!

For rask kommunikasjon med Selskabets 452 medlemmer om nye arrangementer m.v., mail da inn din e-postadresse til Harde Johannessen, hardej@hotmail.com

Barndomsskildringer i Gabriel Scotts voksenlitteratur

Av Sverre Wiland

Innledning

Forfatteren Gabriel Scott levde fra 1874 til 1958 og gav ut 57 skjønnlitterære bøker fra 1894 til 1952. Hans store produksjon dekker alle de litterære hovedsjangrene med flere diktsamlinger og 3 skuespill, men det er hans prosaforfatterskap på nær 50 titler som gjorde ham til en av de viktige norske forfatterne i de fire første ti-årene av 1900-tallet. Han oppnådde både et stort gjennomslag hos leserne, og han ble viktig for den kvalitative utviklingen av norsk fortellekunst. De beste bøkene hans har også tålt tidens tann godt og blir fortsatt lest og verdsatt av lesere i dag. Her må det sies at Gabriel Scott Selskabet har bidratt sterkt til dette ved å klare å gjenutgi så å si alle tekstene hans slik at entusiastiske lesere kan fordype seg i alt han har publisert.

Scotts populære gjennombrudd kom med flere fremragende barnebøker fra 1902 til 1913. Disse plasserer ham som en av de helt store pionerne i norsk barnebokdiktning. Fra og med *Jernbyrden* i 1915 fikk han også stor suksess med sine voksenbøker om ulike typer utenforskap for både barn og voksne. Mange av disse er, eller inneholder skildringer av barn, barndom og oppvekst og har høy litterær kvalitet. I dette foredraget vil jeg søke å vise trekk i hans skrivemåte som er avgjørende for denne kvaliteten i to nokså ulike romaner, *Camilla Dyring* (1906) og *Storebror* (1934). Den førstnevnte er hans første vellykkede roman om barnesinn og barneoppdragelse. Hovedpersonen vokser opp i samme tid, i samme kulturelle samfunn og i samme utskilte sosiale posisjon som prestesønnen Gabriel Scott. Boka hyller barnesinnets opplevelsesmåter og kreativitet, men fremviser tydelig manglene ved omsorgspersonenes atferd og engasjement overfor det følsomme og ensomme enebarnet. Den refser også de rådende oppdragelsesprinsippene barnet blir utsatt for i sin hjemmeskole på prestegården. Den andre boka handler om to avgjørende år i barndommen og oppveksten til to svært ulike brødre i nødtiden frem mot 1820. Deres ulike reaksjonsmåter i møtene med harde livsvilkår og strenge sosiale, religiøse og kulturelle utfoldelsesrammer gir Scott rike muligheter for å skape fordoblinger i forståelsen av den virkeligheten guttene befinner seg i. Kvalitetsbegrepet og litteraturforståelsen i dette foredraget bygger på viktige innsikter som er utviklet i moderne litteraturteori de siste 70 år.

Scotts suksess med sine barnebøker og sine barndomsskildringer hviler på tre hovedforutsetninger. Den første er knyttet til en større samfunnsmessig utvikling av synet på barn og oppvekst. Den andre er at forlag, forfattere og publikum i hans tid blir preget av disse nye synspunktene, og skjønnlitteraturen blir viktig for spredningen av disse tankene i befolkningen. Den tredje er at den litterære utviklingen i fortellekunsten fører til at barndomsskildringen kunne få langt høyere litterær verdi i seg selv, og slik gi leserne rikere leseopplevelser. De to første forutsetningene vil bli skissert her i innledningen. Den tredje vil få en grundigere behandling og vil starte med en presentasjon av et moderne kvalitetsbegrep allerede i denne *Treskoposten*.

1 Samfunnsmessige forutsetninger.

De samfunnsmessige forutsetningene for suksessen til barneboka og barndomsskildringen like før og etter år 1900 har tre komponenter. Først kommer en lengre idehistorisk utvikling i vestlig filosofi der en ny tenkemåte om barn, barndom og oppvekst vokser frem. Dernest kommer utviklingen av en solid kunnskapsmessig plattform om barnesinnet og dets utvikling og om hvordan kunnskapen best kunne realiseres i samfunn, skole, barneinstitusjoner og hjem. Den tredje komponenten er innføringen av et lovverk for utdanning og for barnevern som gjør denne tenkningen forpliktende i samfunnet.

Sverre Wiland

Den nye tenkemåten om barn tok som utgangspunkt at barn var annerledes enn voksne. Det første bidraget til en slik tenkning gir allerede Aristoteles i antikken ved å argumentere for at barnesjelen er ei ubeskrevet tavle. På slutten av 1600-tallet tar empiristen John Locke utgangspunkt i denne tanken og hevder at barnesinnet fylles og preges av de erfaringene det utsettes for gjennom barndommen. Med Jean-Jacques Rousseau og romantikken på 1700-tallet blir samtidens og rasjonalismens barneoppdragelse kritisert for å være ødeleggende for barnet og dets naturlige utvikling. Dermed er mye av rammeverket for en ny tenkning om barn og oppdragelse etablert. Disse nye forestillingene gjelder barnesinnets egenart, sårbarhet og avhengighet av trygge omgivelser og av konstruktive og stimulerende erfaringer. Denne forståelsen blir stadig utviklet og får stadig større gjennomslag i samfunnsdebatten om barn, barndom og oppvekst på 1700-, 1800- og 1900-tallet.

Etter hvert som mer spesialiserte vitenskapelige disipliner som psykologi, sosiologi og pedagogikk dukker opp og utvikler teorier og forskningsresultater, får samfunnet langt mer presise kunnskapsplattformer for en forbedring av samfunnets praksis overfor barn. Psykologien kartlegger barnesinnet, dets egenart og opplevelsesmåter, fasene i utviklingen av sinnet og ulike utviklingsmønstre. Sosiologien peker på ytre sosiale og kulturelle faktorer som støtter eller hindrer barnets utvikling mot en god voksendom, og pedagogikken tar for seg spørsmålene om hvordan samfunnet, skolen, barnevernsinstitusjoner og hjem kan legge til rette for en slik positiv utvikling frem mot voksendom.

Den tredje samfunnsmessige komponenten kommer langsomt på plass etter hvert som besluttede myndigheter og seinere flertallet i befolkningen støtter det nye synet på barn, gir forpliktende lover om barns rettigheter og utvikler et kontrollapparat som tilser at lovverket følges. Det første viktige gjennomslaget i denne prosessen kom allerede med forordningen om skole- og opplæringsplikt for alle barn i

1739. På 1800-tallet og særlig på 1900-tallet fikk vi nye skolelover som utviklet skolevesenet, fagtilbudet og undervisningstiden i en fellesskole for alle barn. Formålet var å skape en positiv utvikling av den enkeltes anlegg og evner slik at barnet ble godt forberedt for voksenlivet. Et annet viktig gjennomslag gjelder de særlig utsatte barnas rettigheter. Med Vergerådsloven av 1896 ble Norge et førende land på dette området. Oppdateringer har skjedd i 1953 og seinere i det som nå kalles Barnevernsloven. Den allmenne lovsikringen av barns rettigheter ble radikalt styrket med "De Castbergske barnelover" i 1915. Også dette lovverket er i fronten når det gjelder rettsikkerhet for alle barn. Begge de sistnevnte lovene var kontroversielle, f. eks innførte barnelovene lik arverett for alle barn og lovforbud mot barnarbeid. Denne siste loven er revidert flere ganger og kalles i dag Barneloven. At denne lovgivningen, både i barnelov, skolelov og barnevernslov kunne bli sabotert viser Scott i sin halvdokumentariske roman *De vergeløse* fra 1938. I både bok og virkelighet svikter de lokale kontrollorganene sin tilsynsplikt med å sørge for at alle barn faktisk får skolegang og at utsatte barna får nok mat og klær og ikke utsettes for arbeidsplikt eller fysisk avstraffelse. Likevel må en generelt si at den nye tenkningen om barns rettigheter får stadig bredere folkelig tilslutning gjennom hele 1900-tallet.

2. Forutsetninger knyttet til den litterære institusjonen

Fra 1890 av har den litterære institusjonen, gjennom å utgi barnebøker og noe seinere barndomsskildringen, gitt sitt voksne publikum to nye måter til å få innsikt i barnesinnet og barnets oppvekstserfaringer. Utfra den store salgssuksessen disse sjangrene har hatt, er det naturlig å slutte at de har spilt en viktig rolle både for forbedringen av voksnes innsikt i barndommens opplevelsesmåter og for det store og stadig mer omfattende gjennomslaget barnets rettigheter og rettsvern har fått helt frem til vår egen tid.

Da Scott påbegynte sitt forfatterskap og fikk utgitt sin første bok i 1894, var den litterære institusjonen for høyverdig litteratur i Norge godt utbygd med sine tre ledd. Først mange forlag for litterære utgivelser. Forlagene hadde konsulenter for kritisk lesning av manuskriptene og anbefalinger om trykking, forbedringer eller avvisning av manuskriptet. De hadde også trykkerier for produksjon av bøker og et salg- og distribusjonsapparat for utsending av ferdige bøker til neste ledd i institusjonen. Dette er bokhandlere som er spredd rundt i hele landet, slik at publikum lett kunne få tak i og kjøpe bøkene. Det tredje leddet i kjeden dannes av bokanmeldere som ble hyrt inn i alle aviser med respekt for seg selv, og som skulle bedømme bøkene og gi kjøpere et grunnlag for en beslutning om å lese og kjøpe boka.

Etter 8 bøker får Scott Aschehoug som forlag. Med ett unntak for barneboka *Blomster-Eventyr* (1903), utgir Aschehoug alle Scotts bøker fra og med *Jagtjournalen* (1901) frem til og med *Vindholmens beskrivelse* (1919), hans bok nr. 36. Fra og med neste bok, *Det gyldne evangelium* (1921) har han flyttet over til Gyldendal forlag som han beholder forfatterskapet ut med *Fergemannen* (1952). Det er altså de to største og viktigste forlagene som har utgitt brorparten av Scotts bøker. De hadde begge store økonomiske ressurser og stor litteraturfaglig kompetanse og tydeligvis stor tillit til forfatteren.

Allerede med Scotts andre bok på Aschehoug blir salgstallene imponerende. Det interessante er at dette gjennomslaget i det lesende publikum kommer med hans første barnebok *Trip, trap, træsko* (1902). Suksessen gjentas med *Hollender-Jonas* (1908), *Gutten i røyken* (1910) og *Sølvfaks som reiste ut i verden* (1912) og gjør Scott til en av pionerne i norsk barnebokproduksjon. Salget av hver av disse fire bøkene er totalt på 25 000 eksemplarer frem til i dag. Barneboka, og noe seinere barndomsskildringer, er etterspurt vare fra et stort publikum tidlig på 1900-tallet. Den gode barneboka er velegnet for lesning for egne barn og gir meningsfylte lesestunder for både den voksne og de lyttende barna. Scott skriver så gode barnebøker at de trykker økonomien både for forfatteren og for bokbransjen med forlag, konsulenter, trykkerier og bokhandlere. Bokanmeldelsene i pressen pleier å være viktig for omsetningen av nye bøker. For de 9 barnebøkene til Scott fra denne perioden er det bare registrert fra 1 til 5 anmeldelser for 8 av hans totalt 9 barnebøker. De relativt sett få anmeldelsene kommer imidlertid i store aviser og er skrevet av flere anerkjente kritikere. Forlaget har nok også stått på med sin markedsføring, men trolig har leselysten i stor grad spredd seg fra begeistrede barn til andre barn og fra entusiastiske voksne til andre voksne.

Scotts forfatterskap inneholder også en rekke muntre og delvis ironiske folkelivsskildringer fra by og bygd på Sørlandet. De er spredd utover i hans produksjon og *Tante Pose* (1904), *Pider Ro's historier* (1905), *Vindholmens beskrivelse* (1919) og *Skipper Terkelsens levnedsløp* (1935) er både sjarmerende, får flere anmeldelser og når med den siste et salg på 10 000.

Scotts gjennombrudd som seriøs voksenforfatter kommer med *Jernbyrden* (1915). Den får omfattende og positiv mottakelse fra et stort kritikerkorps og blir populær hos det lesende publikum med et totalt opplag på 22 000 eksemplarer frem til utgivelsen av samlede verk i 1945-6. Med oppfølgeren *Enok Rubens levnedsløp* i 1917 er søkelyset rettet mot sønnen Enok i barndom, oppvekst og manndom i et hjem der de høye idealene til den fiktive og modige bondeføreren Jan Vibe fra *Jernbyrden* blir formende for Enoks barndom, utvikling og selvverurdering. Boka blir anmeldt av de beste kritikerne i Norge og salget når 17 000. Stigende suksess kommer også med *Kilden* (1918) med et opplag på 35 000 og videre med *Det gyldne evangelium* (1921) på Gyldendal der opplagstall på 45 000 gjør den til hans mest solgte bok før 1945.

Når det gjelder bøkene om barndom og oppvekst er kvaliteten høy fra første bok *Far sjøl i stua. Fortællinger* (1903) og særlig i romanen *Camilla Dyring* (1906). Imidlertid kommer den store suksessen hos kritikere og publikum først etter hans gjennomslag som barnebokforfatter og seinere som voksenforfatter. Barndomsskildringen i *Enok Rubens levnedsløp* (1917) ble oppfattet som innsiktsfull både overfor barnets egenart og oppvekstvilkårenes betydning for utviklingen av Enoks personlighet. Med boka *Emanuel* (1922) blir skildringen av et enkelt barn, dets spesielle sinn og utvikling i et spesielt oppvekstmiljø satt i sentrum slik Scott allerede hadde gjort det i *Camilla Dyring*. *Emanuel* fikk bare tre anmeldelser der to er blant de tyngste kritikerne i samtiden, Sigurd Hoel og Carl Nærup. Det ble også et lovende godt salg med 9000 eksemplarer for en ren

barndomsskildring. Allerede med neste barndomsskildring *Stien eller Kristofer med kvisten* (1924), kommer bekreftelsen på at det lesende publikummet setter pris på denne typen bøker. Opplaget ble på 17 000. *Josefa* (1930), *Alkjægeren* (1933), *Storebror* (1934), *Helgenen* (1936) og *De vergeløse* (1938) fører suksessen videre og får alle salgstell mellom 16 000 og 25 000. Innenfor det høylitterære kretsløpet frem til 1940 er det bare Hamsun som klart overgår salgstallene til Scott. Salgstallene i forfatterskap som tilhører det religiøse og det kommersielle kretsløpet var langt høyere enn for kvalitetslitteraturen.

3. Barndomsskildringens litterære kvalitet

Barndoms- og oppvekstskildringen hos Scott kan ha ulike omfang. I korte fortellinger kan den dekke avgjørende hendelser og opplevelser som former barnets sinn. Den kan også følge karakterer i en viss periode i deres barndom. Noen ganger kan den følge en enkelt karakter frem til voksen alder og andre ganger ta for seg hele livsutviklingen fra den første barndommen og frem til alderdom og død. Mange av Scotts barndomsskildringer er vurdert som svært gode når det gjelder barnets spesielle sinn, forestillingsverden, erfaringsdanning og karakterdanning innenfor de rammene barnets oppvekstvilkår bestemmer. Dette skyldes ikke bare tekstenes relevans for innhold, problemstillinger og tematiseringer, men også fordi Scotts litterære teknikk i disse tekstene makter å fremstille barnesinnet og dets utvikling på langt bedre måter enn tidligere episk litteratur klarte å gjøre. Tekstene blir dermed troverdige om barnesinnet og dets oppvekstvilkår og er samtidig så emosjonelt og kognitivt engasjerende at voksne lesere også får vekket til live tilsvarende opplevelser, reaksjoner og forståelsesdanning i egen barndom, og videre også ytre faktorer som ble avgjørende for egen utvikling og karakterdanning frem mot voksendom. Det dreier seg altså ikke bare om å forstå det indre livet i det litterært fremstilte barnesinnet. Måtene som tas i bruk for å åpne denne tenkte og litterært fremstilte indre prosessen må være slik at leseren også blir åpnet for både å kunne medoppleve og tenke om den fremstilte prosessen og om sine egne tilsvarende barndomserfaringer. I Scotts beste barndomsskildringer brukes virkemidler som gjør slike leseropplevelser mulige og gjør barndomsskildringen til en potent sjanger for voksne lesere. Scotts litterære teknikk åpner altså den voksne for en fordypet og reflektert forståelse av barn og av sin egen barndom.

3.1. Definisjon av begrepet litterær kvalitet.

Så langt har jeg tatt for meg det litteraturteoretikeren Atle Kittang kaller kunstens heteronome kvalitet i sin artikkel "Kvalitet" fra 2012. Det vil si at kunstens kvalitet vurderes ut fra de virkninger kunstopplevelsen innebærer for leseren. Det er også slike virkninger som ifølge Kittang har vært viktige for kunstens plass i vårt utdanningsvesen, i nasjonsbyggingsprosjektet og utviklingen av vår nasjonale identitet på 1800-tallet og frem til midten av 1900-tallet. Nå er det ikke bare slike didaktiske samfunnsformål de virkningsmessige trekkene i kunsten kan støtte. Svært mye av den såkalte impresjonistiske innlevelseskritikken bygger på tekstens påvirkningskraft overfor den enkelte leseren. I 1900-tallets litteraturvitenskap har måltenkningen for de dominerende formalistiske skolene vært å bestemme litterær kvalitet ut fra selvstendige og påviselige formelle egenskaper i tekstene, eller ut fra det en kaller tekstens autonome kvalitet. Kittang har lenge forsvart dette siste synspunktet, men søker i sin artikkel å utvikle en forståelse av litterær kvalitet som innbefatter både autonome og heteronome egenskaper. Han peker på at litterære tekster med særlig høy og varig verdi synes å være sterkt meningsfulle overfor stadig nye lesere, selv om litterære forståelsesmåter endrer seg. Det er fordi tekstene har et betydningsoverskudd som ikke lar seg fange i en tolkning, men gir rom for mange forskjellige individuelle lesninger av samme tekst. Kunstens autonomi synes ifølge Kittang snarere å være knyttet til dens mangetydighet enn til dens entydighet. Etter en lesning av diktet "Flyvefisk" (1958) av Harald Sverdrup, sier Kittang i sin konklusjon at han er fristet til å påstå at denne tekstens verdi ligger i dens "åpnende kraft" som er dens "evne til å mobilisere leseren til refleksjon, ettertanke, spørrende fortolkning". Kittang sier videre at det er i denne åpnende kraften tekstens "heteronome, erkjennelsesmessige kvalitet kommer frem og åpner rom for tanken. Den autonome kvaliteten består for Kittang i at teksten "neker å oppløse seg selv i ett svar, en virkelighetsreferanse, en leveregel, men bevarer den åpnende bevegelsen som integrert del av sin dynamiske struktur" (Kittang 2012: 430).

I neste nummer av *Treskoposten* kommer andre del av foredraget. Der vil jeg ta for meg viktige trekk ved kvaliteten i moderne litteratur og i Scotts barndomsskildringer. Jeg vil peke på trekk som skaper autonom og heteronom kvalitet slik Kittang forstår denne, mens selve lesningen av disse trekkene i *Camilla Dyring* og *Storebror*, kommer først i tredje del av foredraget, som trykkes i påfølgende nummer av *Treskoposten*.

UiA Senioruniversitetet i Kongens Senter,

Dronningstgt. 42 Kristiansand kl 11.30.

Torsdag 16. april: Rådhusforvalter Harde Johannessen: "Norske ikoniske filmer, Scott-filmene Himmeluret, Tante Pose, Fant, De vergeløse."

Torsdag 11. juni: Kulturformidleren Ingjerd Modal: Humoren hos Sørlandsforfatteren Gabriel Scott.

Kveldsgudstjeneste på Gabriel Scott-dagene 2019

Av Rolf Erik Hanisch

Introduksjon: *Det gyldne evangelium*

I denne kveldsgudstjenesten lar vi Gabriel Scotts fabel, *Det gyldne evangelium*, møte bilder fra evangeliet.

Boken begynner frydefullt i de himmelske saler med en fest som har satt alle i god stemning og barna som ikke vil legge seg – og en ganske sur, gammel St.Peter som ikke kan tåle den barnlige lyst og verner etter beste evne om sin egen nattesøvn.

Men den egentlige handlingen i boken foregår på jorden, dit St.Peter og Vårherre har tatt turen for å se nærmere på tingenes tilstand. St.Peter mener jo der er mangt å kritisere og skulle gjerne se at Vårherre kunne gjøre om på ett og annet i den skapte verden. I dette likner vel St.Peter oss mennesker flest på en prikk. Men underveis på vandringsen med Vårherre, får St.Peter se ting fra en annen vinkel. Vårherre har et blikk som ser dypere og lengre og St.Peter oppdager smått om senn hvordan Vårherres nærvær i verden gjør noe helt annet med menneskene enn St.Peters sure kritikk og krasse formaninger.

Et lite klipp fra Scotts bok får danne bakteppe for prekenen denne kvelden. To små biter av den scenen i storbondens åker der St.Peter og Vårherre har tatt tjeneste som onnefolk for en dag og ligger på kne i åkeren og skjærer korn. Og bonden går fra mann til mann og ser etter hvordan det går. Og han kommer til St.Peter, som gjør en stusselig innsats. Og så kommer bonden til sist til Vårherre:

Alt et godt stykke unna hørte han sigden, som skar og skar. Han er ikke doven den karen, tenkte han og stanset opp for å lytte litt. Risp, sa det inne i kornet, risp, risp, sa det igjen. Nå hadde bonden hørt mange sigder, og visste at hver kunne ha sin låt alt eftersom den var stålsatt til eller som den var herdet og slipt. Men allikevel syntes han at denne hadde som en egen sang – et klarere og finere mål enn han noen tid før hadde hørt. Og hvordan det var eller ikke – han syntes også det hørtes så vakkert, så klangfullt og skjært i den lyse dag. Naturligvis, det var bare en sigd, et krumt stykke verktøy med treskaft på, men like fullt rørte det sinnet hans og gjorde ham ganske høytidelig stemt. Om han ikke hadde visst bedre, kunne han trodd det var søndag morgen, at det var kirkeklokker han hørte, at han ikke stod her i åkeren, men var på veien til Guds hus.

...
Vårherre lå inni kornet og skar. Han lå på kne som de andre gjorde og brukte sigden på samme vis. Bonden kom stille bak ham og stanset da han så skyggen hans, han visste ikke selv hvorfor. Jeg står bare her, tenkte han, det er så vakkert å høre på.

Men som han nå stod der og lyttet på sigden og hørte sangen bruse i sinnet og så på den bøyd ryggen inni kornet, ble det som han var i kirken igjen. Kirken var bare meget større, uendelig rommeligere enn før, den favnet om seg til alle sider, det vellet lys inn overalt. Og så var det så mange mennesker, skare ved skare, så langt han så, det var alle menneskene på den vide jord – og selv stod han likesom helt oppe ved alteret, hvor det alt sammen strømmet ut. En skjønnere gudstjeneste hadde han aldri overværet i sitt liv. Presten som stod der, ordet han talte – nei, så var det ingen

Liturg og predikant: Rolf Erik Hanisch. Sokneprest i Randesund

prest – det var bare en gammel arbeider som lå på kne i den gule åkeren og høstet aks med øvet hånd.

Evangelieteksten for dagen har vi også hentet fra åkeren, den bittelille liknelsen om skatten i åkeren, og så den om kjøpmannen som lette etter den fineste perlen. Slik forteller Mesteren i evangeliet etter Matteus:

Himmelriket er likt en skatt som var gjemt i en åker. En mann fant den, dekket den til igjen, og i sin glede gikk han bort og solgte alt han eide, og kjøpte åkeren.

Himmelriket er også likt en kjøpmann som lette etter fine perler. Da han fant en særlig verdifull perle, gikk han bort og solgte alt han eide, og kjøpte den. (Matt.13,44-46, Bibelen 2011)

PREKEN

Vi kommer altså fra Scott sin fine beskrivelse av bondens møte med Vårherre ute i åkeren. Scott har et sjeldent øye for det skaptes skjønnhet, og dessuten en vidunderlig evne til å gi ord til det han ser, male det frem i så rik detalj at bildet får dybde og leseren ser mer enn før.

Vi har denne evnen til å se, vi mennesker, se skjønnheten i det skapte og undres og ane Skaperen bak det hele.

Men vi har også mye av blikket til fabelens St.Peter. St.Peter har øye for manglene og ser etter feilene. Ja, det er jo selve hans prosjekt: å finne «feilen» i tilværelsen. For det må være en mangel ved det skapte, siden ikke alt er godt. Mon ikke Vårherre kunne rettet litt på det, så livet bli lettere, mer fritt for motstand, ja rett og slett og tvers igjen – godt å leve for alle.

GRUNNKONFLIKTEN

Scott bygger sin fabel over denne grunnkonflikten i tilværelsen at livet kommer med både glede og sorg, det skjønne og det stygge, det gode og det vonde, det friske og det syke, lys og mørke. Hvorfor må det være slik? Og hva gjør det møyen verd?

Meg gav han en ny impuls til lesningen av den lille liknelsen om skatten i Åkeren:

De to små liknelsene om skatten og perlen handler begge om å finne **det** som er av enestående verdi, dette som er **allting** verd, det jeg ville selge alt for å eie.

De to liknelsene er paralleller og har det samme grunnmotive: Det finnes et noe, et liv, et «rike» som har en slik verdi at det er allting verd. Ja du **må** selge **alt** for å vinne skatten, for å få «himmelriket» i bytte.

Men la meg et øyeblikk hente frimodighet til å tøyne denne tolkingen noe lenger, og jeg henter frimodighet fra Scott sin St.Peter!

For av de mange feil i verden som St.Peter ser, representerer teologene de fremste og verste: Teologenes trang til strid om de rette meninger, teologenes hang til å lukke evangeliet til om de rette meninger. Og det med den fryktelige følge at de kommer til å stenge himmelriket for mennesker. Så når St.Peter vil reformere de ti budene, stiller han like godt opp et nytt bud som sier: **Du skal ikke være teolog.** Så la meg våge å lese liknelsen «før-teologisk», slik alle Jesu ord var talt opprinnelig: til ikke-teologer. Og slik de fremdeles kan leses av hvem som helst – og hvem som helst kan treffes av dem og erfare at de åpner blikket og gir nye innsikter.

Og det som traff meg i den første av disse liknelsene, var dette: at ikke bare skatten i liknelsen er betydningsfull, men åkeren like mye.

For skatten er altså gjemt i en **åker**.

Og når står det altså slik at den som vil få skatten i eie, må faktisk kjøpe hele åkeren!

Og er ikke åkeren er bilde på livet selv, hele tilværelsen som den finnes der for meg og er min for det stykke tid av tiden som er gitt meg?

Og sier ikke liknelsen da at den lykken jeg søker, slett ikke er mulig uten å kjøpe «det hele»? At den udelte gleden og det dyp av mening jeg søker nettopp ikke kan finnes og vinnes utenom, men bare i og gjennom denne strevsomme, mangfoldige og tvetydige eksistensen: Du må «kjøpe hele livet» for å «vinne og eie skatten». Skatten er din først når du tar åkeren i eie, og lykken finnes for den som omfavner hele livet slik det kommer til deg på godt og på vanskelig.

Til forsvar for min utlegning:

I flere sentrale liknelser hos Jesus finner vi åkeren som bilde på hele tilværelsen og livet, hele menneskeheten i tiden. Særlig i liknelsen om såmannen og i liknelsen om ugresset i hveten (begge finnes i det samme kap.13 hos Matteus). I den siste får godt og dårlig stå side om side inntil høsten kommer. Først da kan ugress og hvete skilles.

Det er den guddommelige barmhjertighet som lar dette skje, den som til siste slutt holder alle muligheter åpne for menneskebarna og holder håpet ved like.

Og den kvinne og mann som ikke bare vender blikket utover mot all den smerte og forvanskning som finnes der, men som også har lært å vende blikket innover og ser også sine egne feil og mangler og gjenkjenner det svake og syke også i seg selv, hun og han vet at det er en stor lykke og nåde allerede dette at jeg har fått den ære å være i verden. At vi, tross all den motstand vi møter og de sår som livet slår i oss, stadig får nye glimt av noe vakkert, skjønt og sant, glimt av det gull som støtt kommer til syne i livets åker.

HVEM VILLE VÆRT DET FORUTEN?

For nettopp i og med livet slik jeg har fått det – med alle den smerte som også følger med det – dukker det også opp gull over alt, glimt av skjønnhet, berøringer av godhet, frukt av guddommelig og menneskelig godhet – hvor du vender deg kan det sees og smakes og kjennes av den oppmerksomme.

Og om dette er teodicé god nok for menneskets tanke, så kan det vel være geodicé god nok både for Vårherre og for mennesker:

Fordi vi finnes og denne jord finnes skjer også alt dette skjønnne og gode og edle og sanne. Og det skinner desto mer som det er uselvfølgelig, og bare enda sterkere der det kommer til syne ut av svarte molda.

Og han som fant skatten i åkeren og gravde den ned igjen, gikk i sin glede bort og solgte alt han eide og kjøpte hele åkeren. Og si meg, St.Peter og alle som vil kritisere Skaperen for alle skapningens feil og mangler: Ville ikke også **du** - tross alt, og med takk og glede og undring og beundring, kjøpe livet med all dets smerte og plage, for om så bare et øyeblikk å få holde det rene gull mellom hendene?

- Dette at du en stakket stund i tiden var **til**, at du **selv** var et under og et mysterium, en levende sjel, med pust av Guds pust i din nese ...
- Eller dette enestående: om du så bare én gang i livet var sett og elsket av en annen – person til person – mysterium til mysterium ...
- Eller, under over alle under, at du fikk ta imot et nytt lite liv og holde et nyfødt barn i dine egne hender ...
- At du fikk se ditt barns blå blikk mot de små mirakler i naturen, fikk se en ny bevissthet våkne for selve det store miraklet livet ...
- Eller den fine erfaringen av gjensidig tillit og delte gleder i et godt vennskap – er det ikke alt sammen gull og gave? – uselvfølgelig og forunderlig?
- Og tenk etter - på alt det du gjennom livet har fått av anledninger til å se og høre og sanse skjønnhet i livet og musikken og alle de små og store møter med mennesker du fikk den ære å kjenne ...

Si meg: Hvem ville vært det foruten?

Og er det ikke forsvar godt nok for at vi finnes, grunn god nok for Skaperen til å skape?

ST.PETERS VEI

Mens bokens fortelling skrider frem får vi del i St.Peters egen vandring og vei. Hans innsigelser mot Skaperen faller én etter én, og øynene hans åpnes mer og mer også for skjønnheten og godheten i menneskenes tilværelse.

Og Scott viser oss hvordan tilværelsen er det sted der mennesket ikke bare lever og kjemper, men også dannes som mennesker nettopp gjennom det at vi hele tiden stilles på valg mellom det gode og det onde.

Det er fint reflektert også i Vårherres ord til bonden der i åkeren: «Du er en rik mann, bonde, du har fått meget å forvalte ... øv gjengjeld mot dem som har mindre enn du. Kanskje har du fått mere enn dem, ikke fordi du fortjente det, men for at ditt hjerte kunne bli prøvet om det var større kjærlighet verd – ja så det ord kunne oppfylles på deg at det er saligere å gi enn å ta!»

Når verden kan synes ond, er det ikke en feil med verden, men menneskets egen hjertefeil det handler om: Det som

må forandres er ikke verden, men menneskets hjerte. Og mer enn den skapte verden trenger forbedring, er det heller øyet som ser, som trenger helbredelse.

Underveis på vandringen med Vårherre har St.Peter flittig notert på sin skriftrull alt han kommer over av mangler og feil. Men når han holder dem frem for Vårherre, taper anklagene sin kraft. Under veis river St.Peter stykke for stykke av rullen og ved veis ende ber han Vårherre kaste den siste rest på bålet, og botemidlet for alle savn og all smerte, ser han nå, det er kjærligheten, «*det gyldne evangelium for alle slekter og alle tider, for hvert menneske på den vide jord*».

FORLØSNING?

Kallet til livet og kjærligheten er tydelig hos Scott. Og det skapte trenger ingen nærmere begrunnelse. Livets smerte og skade kan ikke tømme tilværelsen for mening. Men finnes det hos Scott (som i Bibelens evangelier) også en forløsning ut av den smerten livet rommer?

Tidlig i boken møter vi en skikkelse som er det nærmeste vi kommer en Kristus-skikkelse – og vi kommer svært nær: En som har oppgitt seg selv for å redde de han elsker, en som ser menneskenes nød og holder den frem for Vårherre og går i forbønn for dem.

En annen scene er møtet med den blinde Fader Johannes. St.Peter ser bare den blindes blindhet og skade. Vårherre vet at den blinde er den eneste seende.

Vårherre er også den omsluttende og helende barmhjertighet som tar den blinde i armene sine, og den blinde forynges for ansiktet på dem alle og han finner fred i Vårherres favn.

Hvem vet hva dette forunderlige er som vi går inn i den dagen vi går ut av tiden? Vårherre lar St.Peter et øyeblikk få se bortenfor den ytre sorg og inn i dette som troens øye ser. Det skjer i en scene som minner mye om evangelienes beretning om enkens sønn, enken i Nain. St.Peter ser hennes sorg og smerte og holder den opp for Vårherre. Men Vårherre åpner Peters øyne så han ser at det er bare «barnets bilde av støv og jord» som ligger i kisten, men «barnet selv sprang glad omkring». «Den lille kisten stod nok på kjerren, og moren fulgte nok etter som før, men hun gikk med tilbundne øyne og så intet av det som var.»

Det er ellers ingen smålåten trosbekjennelse vi finner hos Gabriel Scott. Han holder fast at livet er ment for sannhet og skjønnhet og lys - med Scott sine egne ord i brevet om fiskeren Markus: «*Tilværelsen har lyset til mål og gleden, takknemligheten og håpet!*»

Og i *Det gyldne evangelium* som i Bibelens evangelier holdes det frem:

Det er gave at vi finnes her.

Det finnes en barmhjertighet som kan omslutte alt.

Og til sist skal det vise seg alt sammen verd.

På den tro tør vi gå ut i livet og ta imot dagene med alt de kommer med, omfavne det hele og omfavne det helt, for å leve det med kjærlighet og tro og takk. Skatten vi søker er gjemt i livet som kommer til oss. Og den som tør leve det i den tro, skal stadig se glimt av det gull som skatten består av.

Gabriel Scott - stadig i vinden

Av Kirsten og Thor Einar Hanisch

Kilden til topps som klimainspirasjon i Aftenposten

Lørdag 21. september kåret Aftenposten Gabriel Scotts *Kilden* fra 1918 til beste bok i klimaforandrings tid, skjønnlitteratur som kan vekke følelser i oss og inspirere til handling. Av de 10 bøkene avisens bokanmelder og professor i nordisk litteratur Henning Howlid Wærp mener gir mest inspirasjon til å ta vare på naturen og klimaet, kom romanen *Kilden* ut som nr 1 og ble omtalt slik:

Under larmen fra første verdenskrig skrev Gabriel Scott eposet om fiskeren Markus, "Norges stilleste bok om Norges vakreste menneske", har den vært kalt. Den nøysomme Markus har "det klare øye som likesom gjenspeiler all naturen og opptar i seg alt vakkert og godt uten å spørre om verd eller rang." Markus opplever verden som meningsfull og naturen som et hjem: "Ingenting var til kun for seg selv, men var ved siden noe for andre, her var en vidunderlig sammenheng."

Les den fordi: Like godt som Hamsun skrev om bonden i Markens grøde, skriver Scott om fiskeren.

Som nr 2 i kåringen kom akopalypseromanen *Afrodites basseng* fra 2003 av Gert Nygårdshaug. Som nr 3 fremtidsromanen *Sju dager i august* fra 2014 av Brit Bildøen om at det ekstreme var blitt dagligtale.

Deretter fulgte Mette Karlsvik som konfronterer høyteknolog med natur, Maria Tryti Vennerød som ikke løser, men formulerer klimaproblemene, Tormod Haugen om straffen når menneskene fjerner seg for langt fra naturens lover, Sigbjørn Skådens fremtidsroman der menneskene har forlatt jorda, Henry D. Thoreau med *Til naturen* fra 1862. Espen Stueland med 700-årsflommen fra 2016, og som nr 10 Inger Elisabeth Hansen fra 2018 med en sterk litterær behandling av menneskenes naturødeleggelser.

Sørlandsforfatteren Camilla Bøksle

hadde suksess med sitt kåseri i UiA Senioruniversitet 26/9 om sin farfar, Scott vennen Birger Bøksle. Her viser hun fram sin suksessroman om Birger og sin nye barnebok Elen Banan.

Camilla ble selvsagt belønnet med 100 års utgaven av mesterverket *Kilden* av Gabriel Scott.

Tale ved bekransning av Sjøvarden 2019

Av Thor Einar Hanisch

Det er en stor ære for et nytutnevnt æresmedlem, delt med min Kirsten, av vårt kjære Gabriel Scott Selskab, å stå her foran flotte Sjøvarden, minnesmerket for vår store dikter Gabriel Scott ved Høvåg Kirke og ved hans barndoms hjem. Som kjent av mange ble Sjøvarden reist i 1974 som hundreårsmarkering for Gabriel Scott, født 1874, død 1958. Han er da også flott avbildet på Sjøvarden med et gedigent relieff laget av en av landets mest kjente billedhuggere, Nic. Schiøll. Spesielt gledelig er det at Scotts sønnesønn Helge Scott med hustru Jorun er til stede her i dag. Vi i Gabriel Scott Selskabet gleder oss alltid over Scott-familiens representasjon og interesserte deltakelse i Selskabets arrangementer. Den inspirerer oss alle sterkt til videre innsats for Selskabet.

I dag vil jeg først vise til en av Scotts to biografier, nemlig Truls Erik Dahl, sitat:

- Scott var helfrelst friluftsmann, han kjente hver holme og hei, hver fisk i sjøen og hver fugl på himmelen og beskrev dem i detalj alle sammen, og det var omtrent ikke den plante i naturen han ikke kunne navnet på. Helt fra sin spede ungdom satte han Henrik Wergeland umåtelig høyt. «Det hele begynner og slutter med Wergeland», pleide Gabriel Scott å si.

Så gleder det meg stort å sitere min aller første «sjef», forfatter og redaksjonssekretær i Christiansands Tidende Olav Varen under redaktør Ole Dommerud. Det hadde seg slik at Gunnar Dommerud, redaktørens sønn, senere nattredaktør i Aftenposten, kom bort til meg da vi gikk i samme klasse på Kristiansand Katedralskole og sa: «Du Thor Einar, det er jo våres stiler som oftest blir lest opp i norsktime. Nå har jeg fått i oppdrag å referere fra all byens kulturbegivenheter og religiøse møter i avisens spalter med deadline kl. 24 om kvelden. Alt dette kan jeg ikke overkomme, kan du i hvert fall overta alt det kristelige: Fellesmøtene, Hellig Tre Konger-møtene og andre kirke- og bedehus- arrangementer som du har mer sans for enn jeg? Så tar jeg heller det morsomme, teater- og sirkus- og kinoforestillingene osv. Slik ble det, etter avtale med Olav Varen, honorar 50 øre linjen for inngresser og 10 øre for brødtekster. Det var da

Gunnar og jeg kom i vane med å skrive veldig lange innledninger! Med i avtalen var også at vi kunne hente noen aviser, som vi kunne tjene 50 øre per eksemplar på, fra kl. 6 neste morgen, ved å selge på Lundsbroen Stiftsamtmann Thygesons Minde. Honorarordningen forteller sitt om morgenavisens ofte vanskelige økonomi.

Thor Einar Hanisch

Etter denne lange innledningen kommer jeg til saken: Nemlig at Olav Varen alt i 1972 satte ord på hva som så mange kan tenke også i dag om Gabriel Scott:

Han talte naturens og nøysomhetens evangelium for en slekt som forspiste seg på tekniske fremskritt og som så med selvbeundrende blick på en fremtid full av nikkelblanke forjettelser...

Frem fra Maagereiret yngler hans personer i uendelig skiftende opptog, her trakk han i tråden til hundre skjebner. Der er en veldig spennvidde over hans produksjon. Han er samtidsrefser. Han er lyriker. Han er humorist. Han er den søkende, den smilende, den nådeløse, den varmt menneskelige...

Han sulteforer oss ikke med halvfordøyet psykologi. Han mumler oss ikke inn i et grenseland og leter etter konturløse skygger i tilværelsens tussmørke. Frem av hans penn stiger der mennesker i en klart avgrenset form, mennesker som gir og tar, elsker og krever, seirer og taper. Men alltid er det mennesker på godt og vondt, mennesker med håp og drømmer, spørsmål og svar, lyst og lengsler.

Med disse bevingede ord fra Dahl og Varen ærer jeg vår store dikter Gabriel Scott på vegne av denne store skaren fremmøtte, med å kle Sjøvarden med dekorasjonskunstneren Karen Oline «Tøtta» Mollestad's alltid så vakre blomsterkrans.

Vet du at

- Svein Egil, avholdt rektor hv ved Kristiansand lærerskole, og Åse Eidet er begeistrede medlemmer av Gabriel Scott Selskabet gjennom mange år. Her er de ved Scotts Sjøvarden Scott-søndagen 2019

- Alexander Graf zu Munster satte stor pris på å motta Gabriel Scotts unike kjærlighetserklæring til Sørlandet via boken Agdesiden ved sin årlige tilstelning på hytten sin i Søgne 22/9

- alltid entusiastiske Scottaktør Ingjerd Modal, her fra Olsok i Høvåg 2019, gjør furore med kåseriet sitt om Humoren i Gabriel Scotts litteratur. UiA Senioruniversitetet gleder oss til at Ingjerd kommer til oss med dette 11. Juni kl 11.30 i Kongens Senter i Kristiansand

K&TE

Kilden på Latvisk

- boklansering i Rigas Nasjonalbibliotek

Av Martin Birkeland

Torsdag 12. desember dro 9 medlemmer av styret og arrangementskomiteen på en fire dagers tur til Latvias hovedstad Riga, etter invitasjon fra Harde Johannessen. Målet for turen var boklansering av *Kilden* 13.12.19

Men hvordan startet det hele, kan en lure på. Her måtte en spørre de to sentrale ildsjelene i forarbeidet, GSS entusiastiske styremedlem Harde Johannessen og latviaentusiast Hege Boman Grundekjøn.

Harde arbeider på rådhuset i Kristiansand kommune og ideen om å oversette en bok av Gabriel Scott til latvisk ble til mens Arvid Grundekjøn var ordfører i Kristiansand (2011-2015). Arvids kone Hege Boman Grundekjøn har vært og er fortsatt meget aktiv i kulturlivet i de baltiske stater. Hun har mottatt ordener for sitt arbeid bl a i Polen, Estland og Latvia. Hege har også utgitt 2 bøker *LATVIA med Knut Hamsun og Karlis Padegs* i 2009, og i 2017 *Norge-Baltikum – fra kulde til varme. Et revitalisert nabolik*.

Kilden i latvisk utgave

Hvorfor *Kilden*?

Det har tidligere blitt oversatt 2 bøker av Scott til latvisk. *Fant i 1937* og *Jonas sørger for tre - En fortelling for gutter* i 1939. Den siste ble oversatt fra tysk og besto av bøkene *Hollender-Jonas* og *Gutten i røyken*.

Med Heges kjennskap til Latvia, utfordret Harde henne på hvilken bok som ville være aktuell i dag, og valget falt på *Kilden*. GSS ga sitt samtykke til at boka kunne lanseres. Selskapet er ikke økonomisk involvert i prosjektet, utover enkeltmedlemmers bidrag.

Privatpersoner har bidratt med små og store beløp. NORLA, Senter for norsk litteratur i utlandet, har støttet prosjektet med kr 7000. Først i 2019 kunne prosjektet realiseres takket være Harges tålmodighet og stå på-vilje og Heges kontaktnett i Latvia.

Hege satte Harde i kontakt med forlegger Snorre Karkkonen Svensson. Snorre er opprinnelig fra Norge, men har bodd i Latvia i mange år. Snorre driver forlaget Un citi og Språkernes hus i Riga, i tillegg til å arbeide som oversetter, kulturarbeider og tolk. Snorre organiserte arbeidet med utgivelsen. Hege kontaktet nasjonalbiblioteket og den norske ambassaden i Riga, som begge stilte seg positive til samarbeid.

Boklanseringen i nasjonalbiblioteket

40 latviere og nordmenn deltok på arrangementet. Det ble en høytidelig og minnerik lansering der mange hadde ordet. Fra Norge var det bl a Harde, Hege og Elisabeth Jærn. Elisabeth er barnebarn til illustratøren Albert Jærn (1893-1949), som illustrerte den norske 1924 utgaven av *Kilden* og benyttet i den latviske utgaven. Fra det offisielle Norge hilste ambassadør Kristian Ødegaard.

Snorre beskrev hvorfor *Kilden* er aktuell i Latvia i dag:

Jeg mener det er minst tre grunner til at *Kilden* av Gabriel Scott er aktuell i dag. Også for latviske lesere. Den første er bokas antimaterialisme og nøysomhet. Det andre er bokas sosiale aspekt. Det tredje er Nærheten til og respekten for naturen og å leve i nuet.

Oversetter Dace Deninņa som er blant de aller fremste oversetterne av skandinavisk litteratur til latvisk, uttalte om arbeidet med oversettelsen: *Kilden* var ikke en lett oppgave. Språket er både poetisk og noe foreldet. Det var også

Nasjonalbiblioteket

Elisabeth Jærn forteller om bestefaren

meget viktig å bevare fortellingens rytme. De største vanskeligheter forbundet med oversettelse var navnene på de forskjellige fiskearter som lever i norske farvann og som ikke finnes i kysten utenfor Latvia. Latviere har alltid vært begeistret for de store nordiske klassikere som Ibsen, Hamsun, Lagerlöf, Undset m fl. For den eldre generasjon vil *Kilden* være gjenkjennelig fra en svunnen tid. For de yngre kan *Kilden* være en døråpner til norske klassikere.

Boklanseringen ble avsluttet med middag i ambassadørboligen. Her var det også flere som hadde ordet, bla leder av GSS Anders Bjørnholmen og GSS forlagssjef Peer Rødal Haugen.

Harde var vår dyktige reiseleder og hadde lagt opp til et variert program. Besøkene på Rigas motormuseum, Nasjonalmuseet for kunst og hos Snorre i Språkernes hus, kan varmt anbefales. Likeledes også guidet byvandring blant de 1000 bygningene i jugendstil med den fantastiske guiden Inguna Liepina. Dersom Harde og Hege finner et nytt prosjekt, ildsjeler som de er, og med hjerte for Gabriel Scott og for Baltikum, tror jeg det kan bli flere oversettelser av Gabriel Scotts bøker.

Vennskapet mellom Jens Bjørneboe og Gabriel Scott

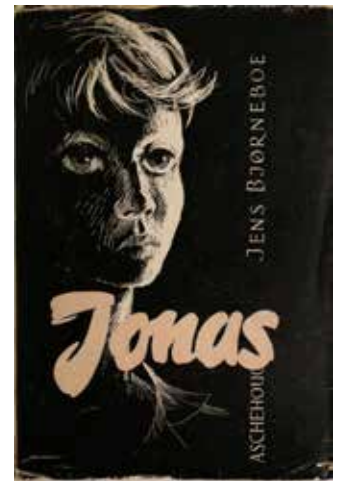
Av Harde Johannessen

I 1952 gir den 78 år gamle Gabriel Scott ut sin siste roman og den 32 år gamle Jens Bjørneboe sin første, *Før hanen galer*, som skildrer medisinske eksperimenter utført mot jøder og sigøynere i tyske konsentrasjonsleirer. I annonsen står det en anbefaling fra Scott. I år er det 100 år siden Bjørneboes fødsel og en fin anledning til å løfte fram det nære og varme vennskapet mellom Scott og Bjørneboe på 50-tallet, et vennskap som de fleste knapt vet om.

Scott skriver til Aschehoug 18. november 1952 «Jeg vil gjerne slå til lyd for den meget talentfulle lyriker Jens Bjørneboes roman i år. Jeg har ikke tid til noen anmeldelse, men kan ikke forlaget slett og rett bruke det innlagte i et kommende avertissement?», og får til svar: Vi «er meget takknemlig for den interesse De herved har vist den unge lyriker, som vi venter oss svært meget av» - Og dermed kommer det i annonse i Morgenbladet og Aftenposten.

Når Jonas kommer i 1955 står det fem omtaler av *Før hanen galer* på bokomslaget, og Scotts står øverst.

Når Scott er 80 år er det Bjørneboe som skriver om ham i Dagbladet. «I grunnen er det forbløffende at Gabriel Scott ikke er mer enn 80 år, forbløffende for oss som er vokst opp med hans bedårende barnebøker. Vi vil lett synes at han har eksistert alltid.», og «Scott har skrevet om Sørlandet i verket «Norge vårt land». Hans forskning i grenseområdene for uttalen av bokstaven «r» er like nøyaktig som hans

Førsteutgavene av *Før hanen galer* (1952) og *Jonas* (1955)

undersøkelse av grantreets forekomst». Når Bjørneboe skriver *Haiene* i 1974 er han like nøyde i undersøkelsene av fakta hos Johan Kloster på daværende Norges Sjøfartsmuseum, forteller Kloster meg. Her sjekker Bjørneboe speciallitteraturen om seilskip og skipsmiljøer, blant annet det sterkt lagdelte og hierarkiske seilskutemiljøet i Knut Weibusts *The crew as a social system*, og har lange samtaler med båtmodellbygger Årebrot om hvordan alt fungerte på et skip både teknisk og miljømessig.

Jens Bjørneboe og hans første kone Lisel Funk får på 50-tallet flere ganger invitasjon til å overnatte i Scotts hjem Maagereiret. På denne tiden er Bjørneboe lærer ved Steinerkolen og drikker omtrent ikke en dråpe alkohol. Scott dør i 1958. Scott og Bjørneboe liker å være på sjøen. «Å drømme om fisk og fiske er den høyeste salighet» skriver Bjørneboe i tidsskriftet *Fiskesport* i 1955.

Begge er riksmålsmenn, og melder seg ut av Den norske forfatterforening sammen med 30 andre i protest mot samnorsken for å danne «Forfatterforeningen av 1952». Scott hadde forutsett samnorsken allerede i 1910 i skuespillet *Babels Taarn*. I et brev i 1953 til Aschehoug kaller Scott samnorsk for «skam-norsk». «Forfatterforeningen av 1952» går til rettssak mot departementet som favoriserer Den norske forfatterforening, og taper både i Oslo Byrett og i Høyesterett. Saken knytter nok Scott og Bjørneboe enda bedre sammen mot en felles fiende.

Bjørneboe melder seg etter hvert ut av Forfatterforeningen av 1952 og av alle andre foreninger, fordi han forsvaret anarki. «Han begynner å distansere seg relativt tidlig fra den måten enkelte forfattere opptrer i den norske litterær offentlighet på», forteller Therese Bjørneboe meg. Men han fortsetter å skrive riksmål gjennom hele forfatterskapet, og får Riksmålsforbundets litterære pris for sin siste bok *Haiene* i 1974.

Fra Morgenbladet 21. nov 1952.

Bjørneboe skriver om Scott i Dagbladet 1954.

Bjørneboe i 1953 (foto: Arkiv Sturlason).

Bjørneboe skriver en slakt av samnorsken i Dagbladet 15. desember 1954, og får så en invitasjon fra Scott til å feire jul sammen. Han blir hos Scott i hele 10 dager, og refererer til en venn at det ble en jul «*med en masse lutefisk, dram og solskinn på fjorden*» og at han liker Scott som «*lands-knekt og mystiker*» - og som antroposof kan vi legge til. Dette besøket blir det tre år senere dikt av, for i 1957 er Bjørneboe sliten av alt skolearbeidet og ekteskapet, og han har begynt å drikke igjen og reiser til Italia. Like etter ankomsten til Positano skriver han et brev til sin fetter André Bjerke 6. desember: «*Kjære André! Vedlagt et hjertesukk over livets mangfoldighet, tenkt til trykning i ditt blad «Ordet» (Riksmålsforbundets tidsskrift hvor Bjerke var redaktør) - hvis du har lyst. Du har ønsket dig et reisebrev, og likeledes beklaget dig over mangelen på mat-dikt i norsk litteratur, her har du begge deler, og la mig så se om du har mot til å trykke det over 15 sider.*» Diktet han vedlegger heter «Om steder på jorden og mat jeg liker».

Men diktet blir ikke trykket før i 1977, året etter Bjørneboes død, i *Samlede dikt redigert av André Bjerke*, som skriver i forordet: «*Litt av et funn på kistebunnen!*» Her beskriver Bjørneboe blant annet sitt besøk hos Scott jula 1954 der han spiste lutefisk i 10 dager.

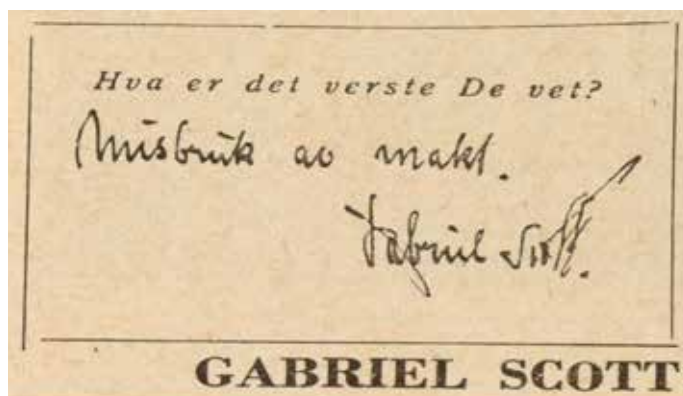
Skoldhet lutefisk,
 hvit som Hardanger –
 jøkulen
 gjennemsiktig, skjelvende
 klar
 badet i smør, engelsk sennep og pepper
 åt jeg i ti dager
 hos skalden Gabriel Scott
 med øl og sprit.
 Lutefisken
 var som en lavine
 gjennom mitt hode.
 Og verten
 den gamle løve
 mol med strittende bart
 en fenomenal
 skipperløgn
 om en fremragende
 lutefisk
 han engang hadde spist
 langt inne i den mørkeste
 Bayern
 med Steinhäger og Edelbräu.
 Jeg trodde ham
 der jeg satt.

Bjørneboe fremstår de første årene som konservativ, kanskje mest å grunn av riksmålsaken. Men fra romjula 1959 skriver han en serie artikler i Dagbladet om forholdene i norske fengsler, og viser fra da av fram sin radikale side. Artikkelen blir først tilbudt Aftenposten, men avvist.

Bjørneboe og Scott var begge mye syke som barn. Bjørneboe hadde store smerter i lungene og i magen. Sykdom har nok bidradd til å gjøre dem mer empatiske. I alle fall forsvarer begge de svake i samfunnet, og det er nok det som knytter dem mest sammen.

«*Da Bjørneboe, som jo hadde sine røtter i Arendalsdistriktet, kom med romanen «Jonas» (1955), følte Scott at han hadde en forbundsfelle av de sjeldne*», skriver Truls Erik Dahl i sin Scott-biografi. Dette har Dahl fra sin viktigste informant, Scotts nevø Thor Gabrielsen, forteller Dahl meg. Når Jonas kommer er Scott hele 81 år, og ville nok ha skrevet en anmeldelse om han hadde orket. Dahl skriver at det var en ivrig brevveksling mellom Scott og Bjørneboe. Jeg finner ikke brevene, så de er trolig gått tapt.

Jonas blir en salgssuksess. Den handler om dyslektikeren Jonas, og er en kritikk av enhetsskolen på 50-tallet, og i praksis en reklame for Steinerskolen. Scotts *De vergeløse* (1938) er en kritikk av barnehjem. Begge bøkene skaper rystelser i samfunnet. Man vil ikke tro at det står så ille til. Det tar mange år før dyslektikere får tilpasset opplæring, og vergeløse får erstatning for dårlig behandling.

Misbruk av makt er det verste Scott vet. Det har vi skriftlig bevis for. Gyldendal gav hver jul ut en katalog over nye bøker, og krydret med private og ikke-litterære sitater fra forfatterne for å lage blest. I 1949 skulle Scott svare på «Hva er det verste De vet?». Svaret lød «Misbruk av makt». Sannsynligvis ville Bjørneboe svart noe tilsvarende.

Det finnes flere ting som Bjørneboe og Scott har til felles. Begge har gått på Kristiansand katedralskole. Begge er dårlige i matematikk. Scott fikk hjelp av Vilhelm Krag med matteleksene, og Bjørneboe underviser i alle fag bortsett fra matematikk. Begge har et spesielt forhold til katter. Begge kommuniserer svært godt med barn. Begge er over middels opptatt av utseendet. Og da det skulle settes navn på plassen utenfor konserthuset Kilden i Kristiansand ble begges navn foreslått.

Kilder:

Brev fra Scott til Aschehoug 18. nov 1952, og 13. des 1953, Riksarkivet
 Brev fra Aschehoug til Scott 21. nov 1952, Riksarkivet
 Brev fra Bjørneboe til André Bjerke 6. des 1957, Nasjonalbiblioteket
 Morgenbladet 21. nov 1952
 Dagbladet 6. mars og 15. des 1954
 Aftenposten 18. nov 1922
 Klassekampen 18. jan 2020
 Gyldendals julekatalog 1949
 Truls Erik Dahl: *Gabriel Scott et levnetsløp* (1998) s 316-317
 Tore Rem: *Sin egen herre* (2009)
 Jan E. Hansen m.fl.: *Med ordet i sin makt* (1980)
 Svein Sæter (red.): *Melding om fiske* (2005) s 57

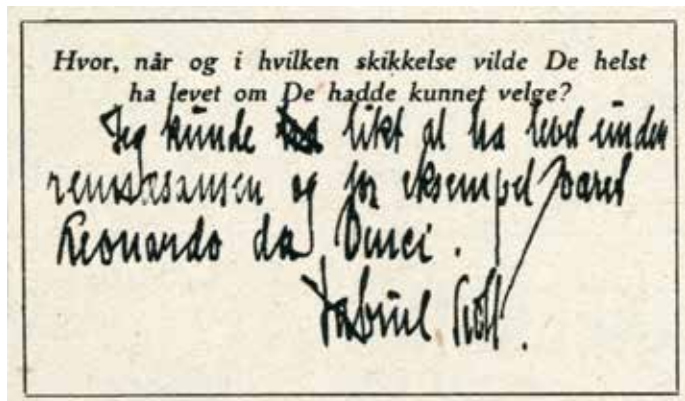
Scott-uttalelser i Gyldendals julekataloger

Av Harde Johannessen

«I vår julekatalog vil vi som vanlig gjerne kunne bringe noen små underholdende uttalelser fra våre forfattere, fordi dette stimulerer interessen for katalogen, og dermed igjen videre for våre bøker» skriver Gyldendal til Scott i september 1934, og fortsetter «Vi har derfor funnet på et spøkefullt lite spørsmål som lyder: «Hvor, når, og i hvilken skikkelse vilde De helst ha levet om de hadde kunnet velge?»»

Scott svarer: «Det er ikke klart for mig, hvad det menes med spørsmålene. Er det dyre- eller menneskeskikkelse det spørres om? Eller er det som hvilket menneske man kunde hat lyst til at leve? I siste tilfælde gis jo tiden og stedet sig selv, saa jeg forstaar ikke meningen». Forlaget svarer: «De kan få ønske Dem å være hvad De vil». Og da kommer Scotts ønske: «Jeg kunde ha likt at ha levet under renessansen, og for eksempel været Leonardo da Vinci.»

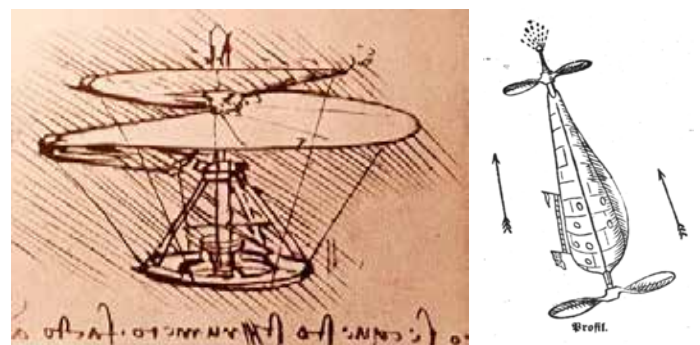
Scott er altså ikke i tvil, tiden og stedet gir seg selv. Jeg tipper det er alt det nye som skjedde i renessansen som har fascinert ham, først og fremst alle de nye oppfinnelsene. For eksempel tegnet Leonardo da Vinci et helikopter rundt 1480. Scott og da Vinci er begge både kunstnerisk og praktisk anlagt. Det er et ideal å være «universalgeni» i renessansen.

Scott har eksamen som maskintekniker fra Skienfjordens mekaniske fagskole i 1894. Han finner opp et fly og en skosmøring, og er fascinert av ballongfører Francesco Cetti. Flymodellen er en meter lang og har to elektriske propeller, og flyr på skrå som en drake. Han demonstrerer den i 1903 for to journalister fra Kristiania Dagsavis: «I vor Nærværelse foretog Opinderen et lidet Eksperiment med sin Model, der

var ophængt i hans Arbeidsværelse med to fine Snorer. Han satte Maskineriet i gang og overskar derefter lynsnart to Snore med en skarp Kniv. Istedendfor at falde, bevægede nu Maskinen sig i skraa Retning tvers over Værelset og blev opfanget med en dertil konstrueret, elastisk Gafel. Det hele virker som et Eventyr.»

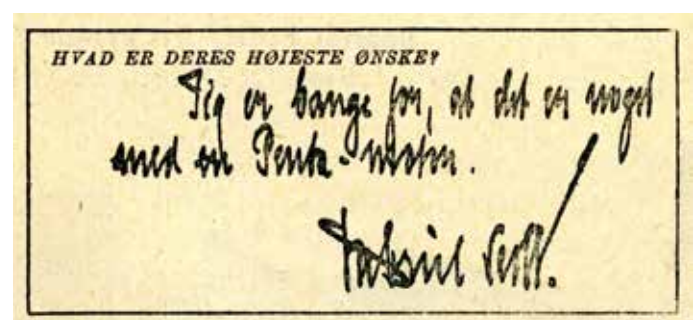
Fra Scotts visittkort i 1895

Leonardo da Vincis helikopter-tegning ca 1480. Scott flymodell fra 1903.

Så tipper jeg Scott ville synes det var spennende å oppdage nye land. Oppfinnelsen av nytt navigasjonsutstyr gav oppdagelsesreisende nye muligheter, og europeerne skaffet seg kolonier. Det gjør at jeg tenker på «verdens-borgeren» Pider Ro's historier. Så tipper jeg Scott har likt fremveksten av humanismen, med frigjørelse fra kirkelig og føydal autoritet og den kollektive tenking. Han skriver jo om Goethe, er venn med Max Tau, og er fascinert av Albert Schweitzer. Og så liker han sikkert at Gutenberg fant opp trykkekunsten.

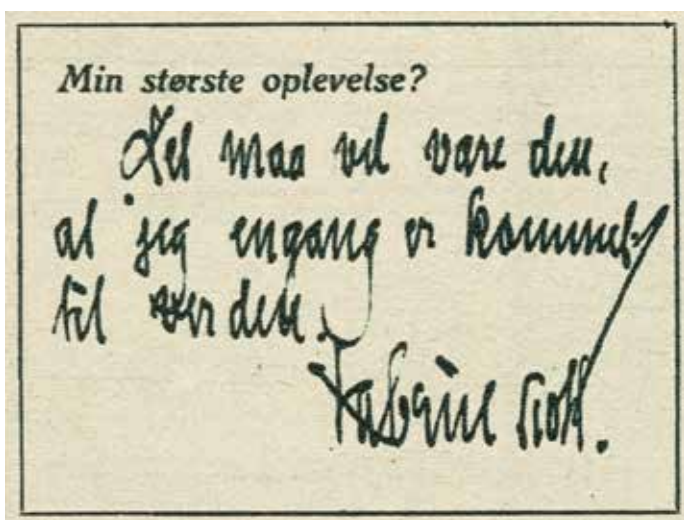
Spørsmålet i denne julekatalogen fra 1934 og den fra 1928 hadde jeg først funnet i Scotts brev, og det var det som satte meg på sporet av julekatalogene. I 1928 får Scott spørsmålet «Hvad er Deres høieste ønske?». Så jeg var veldig spent på hvilket svar jeg ville finne på Nasjonalbiblioteket. Jeg tenkte Scott ville ha ønsket seg fred på jord eller noe slik, så jeg lo høyt da jeg fant svaret - «Jeg er bange for, at det er noget med en Penta-motor», for jeg husket Scott hadde omtalt båtmotoren i brev til sin venn Jens Knutsen i Brekketø.

Bare en måned etter Scotts svar til forlaget sender han dem et nytt brev «*Min motor gik saa at si i stykker for leden. Og blir nok aldrig hvad den har været, saa nu blir mit spøkefulde ønske i katalogen til alvor.*». Rett før jul skriver Scott til Jens Knutsen i Brekkestø: «*Men jeg kommer nok forbi til sommeren eller høsten, om livet holder, for at vise Dem ny motor og ny baat – litt større og mer hurtiggaaende end den gamle, men ellers likedan.*» Det er den 22 fots sjekta «Jan van Gent» han fikk fra sin bror «Kristemann» (Christen) i 1920 som nå skiftes ut. Den nye kalles også «Jan van Gent» og blir Scotts kjæreste eie fram til den i 1955 selges til Tengelsen ved Arendal bryggeri.

I 1930 blir forfatterne bedt om å skrive «Et ord om min bok». Scotts svar om sin siste roman *Josefa* er: «*Jeg har først og fremst villet fortælle om et menneske.*»

I 1935 lyder spørsmålet: *Min største opplevelse?* Og svaret: *Det maa vel være den, at jeg engang er kommet til verden!*

I 1936 oppholder Scott seg nesten et år i den romantiske middelalderbyen Dinkelsbühl og sitter i tårnet Haymarsturm og skriver romanen *Helgenen*. I julekatalogen står en historie herfra.

I 1940 får alle forfatterne samme utfordring: Dikt på følgende rim: fyr – dyr, tre – skje, få – så. Mange av forfatterne dikter, men ikke Scott. Han kommenterer det ikke en gang i brevene.

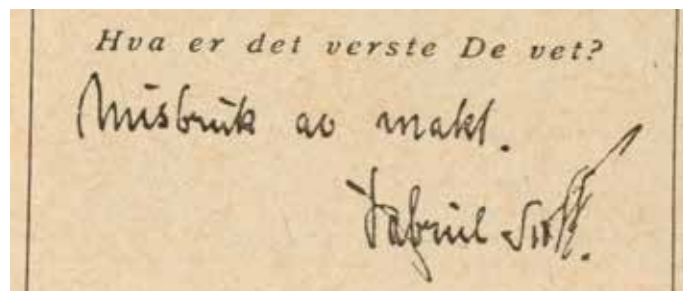
I 1941 blir alle bedt om å tegne sitt kvinne-ideal, og kvinnene sitt mannsideal. I julekatalogen står det: «*Gabriel Scott erklærer bestemt at han ikke turde gi sig i kast med å illustrere sitt kvinneideal. Hvis jeg får tegne med ord istedenfor med blyant, skriver han, kan jeg kanskje få svare, at jeg selvsagt er for gammel til å tro på storken eller kvinnelige idealer. Men i min siste bok «Sommeren» er det en kvinne, som kommer så temmelig nær, hvad jeg kunde kalle et ideal. Leseren vil selv finne ut, hvem av de forskjellige jeg mener -»*

I 1947 er spørsmålet: *Hvem jeg ville gi Nobelprisen?* Og svaret: *Ubetvinget Johan Falkberget.*

Kilder

Gyldendals julekataloger 1921 til 1952, men fant ikke 1922.
Kristiania Dagsavis 17. febr 1903.
Brev fra Gyldendal til Scott 19/10 – 1928, 19/9 og 2/10 – 1934, og 9/10-1935.

Og i 1949 blir Scott spurt om «*Hvad er det verste De vet?*» Svaret er «*Misbruk av makt.*» Jeg har omtalt dette i artikkelen om Jens Bjørneboe og Scott i dette nummeret.

Når Scott spøker i Dinkelsbühl!

I det gamle tårnet som De ser et bilde av lenger nede på siden har Gabriel Scott sittet og skrevet sin roman om „Helgenen“. Tårnet heter „Stroblturm“ eller „Hanmarsturm“. I et av de vakreste og mest maleriske tårn i den gamle, koselige bayerske by Dinkelsbühl. Det ligger i bymuren mellom en rekke andre tårn og er blitt til lenge før 30-årskrigen, det har bare ikke alltid sett ut som nu.

— Engang var det et såkalt „Faulturn“, et fangetårn som hverken hadde dør eller vindu, bare noen skyteskår ut til sidene, forteller Scott. Den eneste adkomst var gjennom „Wehrgangen“ som hvilte på kragstener på innsiden av det.

I begynnelsen av forrige århundre fikk en av byens patriciere tillatelse til å innrette et værelse i tårnet mot at han skulde holde det vedlike innvendig. Han forsynte det med vinduer i „Bretzelgotik“ og bygget en vindeltrapp op gjennom tårnfoten og laget dør på utsiden av det. Under arbeidet blev det funnet et skjelett nede på bunnen, det måtte ha ligget der i mangfoldige år, folk snakket

om en fransk fange, det er bare ikke blitt bragt på det rene hvem den ulykkelige virkelig var.

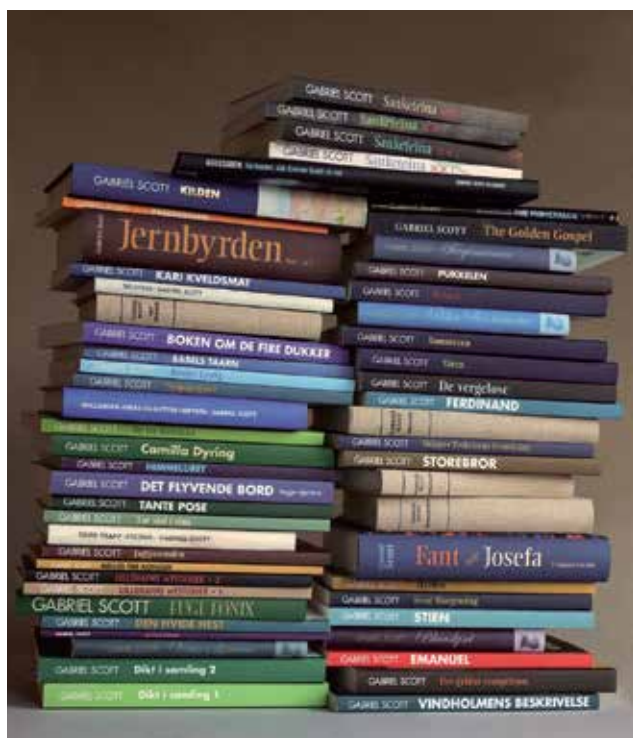
Naturligvis har man sagt, at det spøkte i tårnet — og i år har man påstått, at det er ganske sikkert. Troverdige vidner har tydelig sett at det har lyst fra vinduene om natten, enkelte vil også ha sett en skygge vandre frem og tilbake i tårnkammeret.

De har heller ikke løiet, det er ganske riktig med lyset og skyggen, det har bare ikke vært noget almindelig spøkelse. Det er jeg, som har sittet oppe under tårnhatten i dette verdens herligste arbeidsværelse med en gammeldags petroleums-lampe og skrevet på min bok.

Brev fra Scott til Gyldendal 23/10 og 23/11 - 1928, og 24/9 - 1934.
Brev fra Scott til Jens Knutsen i Brekkestø 22/12 - 1928
Truls Erik Dahls: *Gabriel Scott - Et levnetsløp* (1998)

ALT AV GABRIEL SCOTT

**GABRIEL SCOTT
SELSKABET**

VI HAR NÅDD MÅLET!

i 2013 satte vi oss som mål å gjenutgi alle Gabriel Scotts 60 bøker. Parallelt arbeidet vi med å samle alt vi kunne spore opp av løse tekster som Scott fikk publisert i blader, aviser og andres bøker. Det er det også blitt nye bøker av.

Nå er vi i mål. Alt er utgitt, og alt finnes på lager!

Vi har garantert verdens største utvalg av Gabriel Scott.

... OG ALLE TITLENE FINNES PÅ LAGER!

BOKTITLER	PRIS	MEDL.
Aftenrøde (hft.)	99,-	75,-
Agdesiden	200,-	140,-
Alkejegeren	200,-	140,-
Babels taarn (hft.)	149,-	105,-
Barkefletteren	200,-	140,-
Blaaskjæl	200,-	140,-
Boken om de fire dukkene/Dukkedrømmen (hft.)	149,-	105,-
Broder Lystig (hft.)	149,-	105,-
Camilla Dyring (hft.)	149,-	105,-
De tre lindetrær (hft.)	149,-	105,-
De vergeløse (hft.)	149,-	105,-
Den hvite hest (hft.)	149,-	105,-
Det flyvende bord (hft. dobbeltbind)	149,-	105,-
Det gyldne evangelium (hft.)	149,-	105,-
Det spøker	200,-	140,-
Dikt i samling, bind 1 (hft.)	149,-	105,-
Dik i samling, bind 2 (hft.)	149,-	105,-
Emanuel (hft.)	149,-	105,-
En drøm om en drøm: Våren (hft.)	149,-	105,-
En drøm om en drøm: Sommeren (hft.)	149,-	105,-
En drøm om en drøm: Høsten (hft.)	149,-	105,-
Et levnedsløp (Scott-biografi ved T. E. Dahl)	200,-	140,-
Fant / Josefa (dobbeltbind)	250,-	175,-
Far sjøl i stua (hft.)	149,-	105,-
Ferdinand (hft.)	149,-	105,-
Fergemannen	200,-	140,-
Fugl Fønix (hft.)	149,-	105,-
Helgenen	200,-	140,-
Hellig tre konger (hft.)	149,-	105,-
Himmeluret (hft.)	149,-	105,-
Hollender-Jonas (dobbeltbind)	200,-	140,-
Hyrden (hft.)	149,-	105,-
Jagtjournalen (hft.)	149,-	105,-
Jernbyrden (dobbeltbind)	250,-	175,-
Kari Kveldsmat (hft.)	149,-	105,-
Kilden, jub. utgav (innb. ill.)	369,-	260,-
Lillehavns mysterier 1 (hft.)	149,-	105,-
Lillehavns mysterier 2 (hft.)	149,-	105,-
Markus the Fisherman	200,-	140,-
Pider Ro's historier	200,-	140,-
Pukkelen (hft.)	149,-	105,-
Påskeeggene (hft.) NY I HØSTEN '19!	149,-	105,-
Sanketeina 1 (hft.)	149,-	105,-
Sanketeina 2 (hft.)	149,-	105,-
Sanketeina 3 (hft.)	149,-	105,-
Sanketeina 4 (hft.)	149,-	105,-
Sjøpapegøier (hft.)	149,-	105,-
Skipper Terkelsens levnedsløp (hft.)	149,-	105,-
Sven Morgendug (hft.)	149,-	105,-
Sølvfaks	200,-	140,-
Stien (hft.) NY I HØSTEN '19!	149,-	140,-
Storebror (hft.)	149,-	105,-
Tante Pose (hft.) NY I HØSTEN '19!	149,-	105,-
Tripp-Trapp-Tresko	200,-	140,-
The golden gospel (hft.)	149,-	105,-
Vester i skjærene	200,-	140,-
Vindholmens beskrivelse (hft.)	149,-	105,-
T-SKJORTE (marine m/ GS-sign. og karrikatur)	170,-	170,-